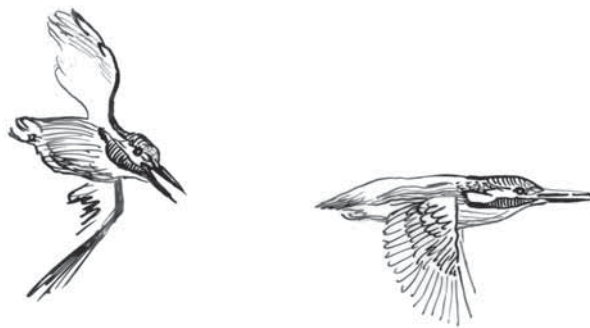

Isfugl *Alcedo atthis*

Kingfisher

Isfuglen er udbredt i Mellem- og Sydeuropa, Nordafrika og i store dele af Asien. I Europa yngler arten mod nord indtil det mellemste Sverige og det sydligste Norge og Finland. I Danmark er ynglebestanden vurderet til omkring 300 ynglepar, men efter hårde vintre kan antallet være reduceret væsentligt. Den danske bestand har sit kerneområde ved vandløb og søer i det centrale og østlige Jylland. Fuglene fra den østlige del af yngleområdet i bl.a. Rusland er primært trækfugle, hvorimod fugle fra de vestlige yngleområder er stand- eller delvis trækfugle.

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark blev den første isfugl ringmærket i 1933, og i alt er der ringmærket 401 fugle (fig. 2). Flest isfugle blev mærket i 1970'erne, hvor det alene i 1975 blev til 48 mærkninger. Isfuglene er især fanget i forbindelse

med, at ringmærkere har opsat net til fangst af vandstære (se Thellesen 1979). I alt 21 af de mærkede fugle er genmeldt. Syv af dem var mærket som ungfugle i første kalenderår, resten som voksne. I alt 13 af de genmeldte fugle er mærket i det østlige Jylland, fem på Sjælland og resten på hhv. Falster, Fyn og i Thy (fig. 1). Isfuglene er mærket i alle årets måneder, og andelen af danske fugle i materialet er ukendt. I Danmark er desuden genfundet 20 isfugle, mærket i udlandet.

Bevægelsesmønstre

Genmeldingerne afspejler, at vi her har at gøre med en fugl, som under normale forhold ikke udfører de store trækbevægelser, idet 71 % af de genmeldte fugle er fundet mindre end 10 km fra mærkningsstedet (fig. 1). Fem af disse fugle blev fundet i samme kalenderår, som de blev mærket, seks i det efterfølgende år, tre to

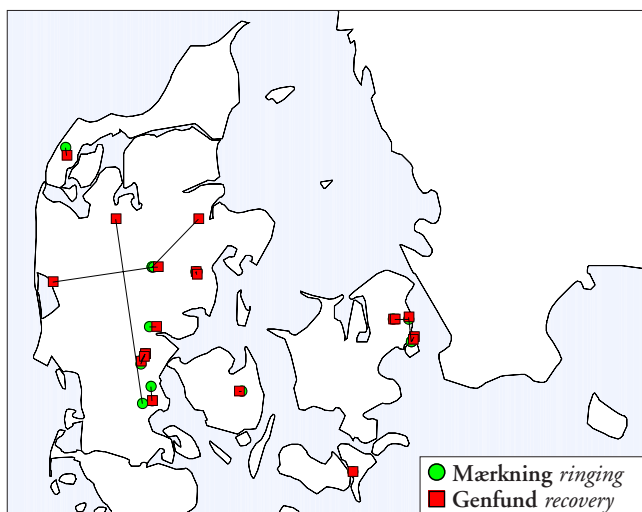

Fig. 1. Mærkningslokaliteter forbundet til genfundlokaliteter for isfugl ringmærket i Danmark (n=21). Ringing locations connected to recovery sites for kingfisher ringed in Denmark (n=21).

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 401

Genmeldinger *Recoveries*

Antal genmeldinger *No. of recoveries* 21

-heraf uden for Danmark *Recovered abroad* 0

Antal fugle *No. of individuals* 21

-heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 0

Genmeldingsandel *Proportion recovered* 5 %

Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark

Ringed abroad and recovered in Denmark 20

Ekstremer *Extremes*

Højeste alder *Oldest bird* min. 5 år 5 mdr.

Længste afstand *Longest distance* 139 km

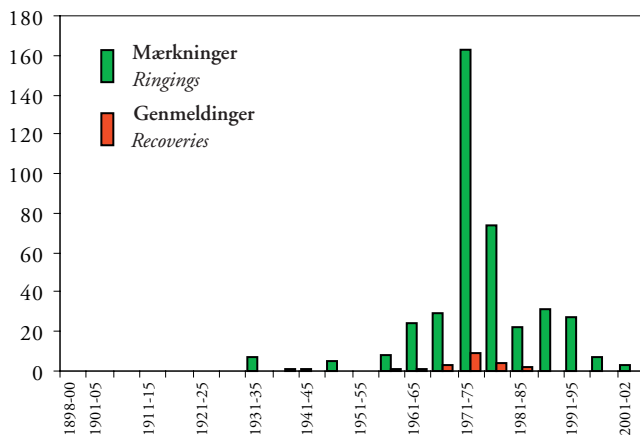

Fig. 2. Mærknings- og genmeldingsår for isfugl ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of kingfisher ringed in Denmark.

år efter mærkningen og én fire år efter mærkningen. Den gennemsnitlige afstand for de 21 isfugle er 16 km (0-139 km). Blot tre ringmærkede isfugle er fundet mere end 40 km fra mærkningsstedet, og den længste distance er 139 km fra Tørring Å ved Haderslev til Kjeldbjerg syd for Skive (fig. 1). Blandt de fem fugle, der er fundet mere end 10 km fra mærkningsstedet, er der ingen umiddelbar foretrukket spredningsretning ($r=0,34$, $\alpha=336^\circ$). Ud fra materialet kan man således fastslå, at der kun sker begrænsede bevægelser hos de danske isfugle.

Genfundene af de 20 udenlandske isfugle viser, at Danmark gæstes af fugle fra vore nabolande. Nogle fugle tilbagelægger således væsentlig større afstande,

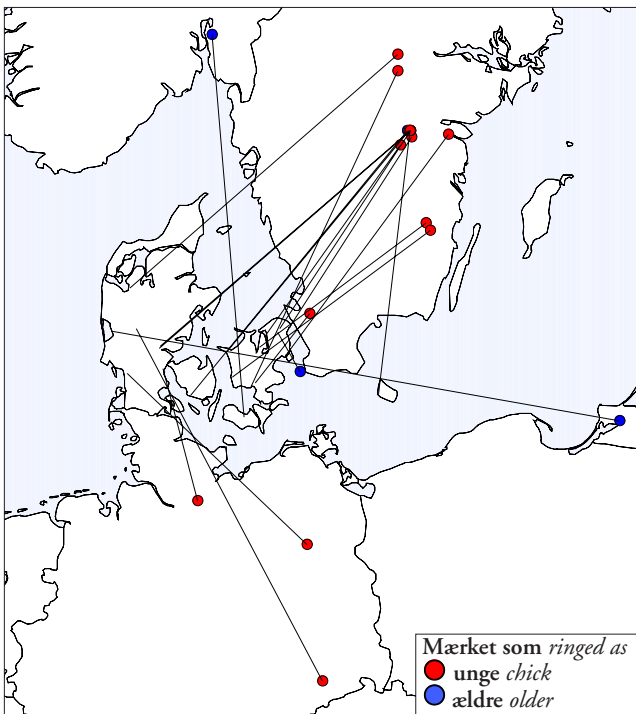

Fig. 3. Mærkningslokaliteter forbundet til genfindingslokaliteter for isfugl ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=20). Ringing sites connected to recovery sites for common kingfisher ringed abroad and recovered in Denmark (n=20).

end det fremgår af de danske mærkninger. Af fuglene stammer 15 fra Sverige, én fra Norge, tre fra Tyskland og én fra den russiske enklave Kaliningrad (fig. 3). Hovedparten er mærket som redeunger og genfundet i Danmark i august-oktober i deres første leveår. Det er også for andre bestande påvist, at ungfuglene hyppigere spredes over længere afstande end de voksne (Cramp 1985). Det tidligste genfund i Danmark (syd for Kolding) er fra slutningen af juli, kun 48 dage efter at fuglen blev mærket som redeunge i det nordlige Tyskland. Yderligere to tyske fugle er fundet i Jylland i hhv. slutningen af oktober og begyndelsen af november, ligeledes i deres første leveår. De fleste svenske fugle stammer fra det østlige Sverige. Af disse er én fundet på Bornholm i slutningen af september, 10 på Sjælland fra begyndelsen af august til slutningen af februar, én på Fyn i slutningen af december og tre i Jylland fra midt i oktober til midt i april. 87% af de svenske fugle var ungfugle i første leveår. En norsk ungfugl i første leveår er genfundet på Lolland i februar, og en ungfugl fra Kaliningrad blev skudt ved Ringkøbing Fjord i slutningen af september. Med 774 tilbagelagte kilometer sætter denne fugl rekorden.

Den længstlevende isfugl, der er ringmærket i Danmark, blev mindst 5 år og 5 mdr. Fuglen blev mærket som voksen i november 1972 og aflæst i december 1976. Ti af de 21 danskmærkede isfugle, som er genmeldt, er aflæst i live, ni er fundet uden at dødsårsagen er oplyst, én er dræbt i trafikken og én døde mod et vindue. De samme dødsårsager gør sig gældende for udenlandske fugle, som er fundet i Danmark: otte blev fundet døde, én var dræbt i trafikken, seks kolliderede med vinduer, én blev dræbt af en kat og én skudt. Kun to er aflæst i live.

English summary

The kingfisher is a rather rare breeding bird in Denmark with an estimated population of 300 pairs, mainly breeding in central and eastern Jutland.

The first kingfisher was ringed in 1933, with the majority ringed in the 1970s. The recovered birds were ringed throughout the year, seven as chicks.

Seventy-one per cent of the birds were recovered within 10 km of the ringing site, and the mean distance for all 21 recoveries is 16 km. There is no preferred dispersal direction. None of the Danish birds has been recovered from abroad. Outside the breeding season, Denmark has been visited by kingfishers from Sweden (15), Norway (1), Germany (3) and Kaliningrad (1). Many of these were young birds recovered in their first autumn.